

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/399/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6313205808
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Trubanová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6313205808.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľov 1/ R. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. XXX/XXX, XXX XX T. T. a 2/ R. L., rod. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. XXX/XXX, XXX XX T. T., za účasti vedľajšieho účastníka Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Námestie legionárov 5, 080 01 Prešov, proti odporcom 1/ L. L., a. s., so sídlom M. XX, XXX XX F., IČO: XX XXX XXX a 2/ Dražobnej spoločnosti, a. s., so sídlom Gunduličova 3, 811 05 Bratislava, IČO: 35 849 703, o určenie čiastočnej neplatnosti právneho úkonu, o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní odporcu 1/ proti uzneseniu Okresného súdu Brezno číslo konania 6C/224/2013 - 54 zo dňa 24. 06. 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

Okresný súd odvolaním napadnutým uznesením nariadil po začatí konania predbežné opatrenie, ktorým vo vzťahu k nehnuteľnostiam presne špecifikovaným vo výrokovej časti predmetného uznesenia, nariadil odporcovi 1/ zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

Prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že navrhovatelia 1/ a 2/ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Brezno dňa 06. 06. 2013 v konaní domáhajú, aby súd určil, že Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX, ktorá bola uzavretá medzi navrhovateľmi 1/ a 2/ ako záložcami a odporcom 1/ ako záložným veriteľom, je v časti výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou neplatná. Zároveň so žalobou vo veci samej navrhovatelia navrhli súdu, aby nariadil vo veci predbežné opatrenie, ktorým uloží odporcovi 1/ povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území T. T., obec T. T., okres F., vedené na LV číslo XXX Katastrálnym úradom Banská Bystrica, Správou katastra F. ako pozemky registra „C“ parcelné č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m²; parcelné č. XXX, záhrady o výmere XXX m² a stavba - rodinný dom, súpisné číslo XXX stojaci na parcele č. XXX.

Navrhovatelia 1/ a 2/ na preukázanie svojich tvrdení predložili súdu listiny, a to Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX zo dňa 24. 10. 2008, Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 24. 10. 2008, Oznámenie o dobrovoľnej dražbe zo dňa 10. 05. 2013 a Výzvu na umožnenie vykonania znaleckej obhliadky a ohodnotenia nehnuteľnosti, Oznámenie termínu znaleckej obhliadky zo dňa 28. 02. 2013. V žalobe poukázali na existenciu neprijateľných podmienok v zmluve o úvere (spracovateľský poplatok, absencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov), pričom aj plnenie z týchto neprijateľných zmluvných podmienok je súčasťou pohľadávky, ktorá má byť uspokojená výkonom záložného práva - predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe. Takýto výkon záložného práva by bol v rozpore s pravidlami verejného poriadku, nakoľko o výške pohľadávky nerozhodne súd, ale podnikateľ a nútené postihnutie majetku nevykoná súdny exekútor, ale podnikateľ.

Zmluvné ustanovenie umožňujúce výkon záložného práva aj mimosúdne je neplatné podľa § 39 Zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“, „Občiansky zákonník“). Navrhovatelia uviedli, že právna úprava vzťahujúca sa na výkon záložného práva bez schválenia súdu alebo iného nezávislého tribunálu (§ 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka) je v rozpore s právom Európskej únie, pričom vážne zasahuje do práv garantovaných Ústavou SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej „Ústava SR“) v čl. 19 a 20. Záložné právo je vykonávané vo vzťahu k pohľadávke, ktorej výška nie je určená súdom, ale podnikateľom, a tak sa stráca súdna kontrola a možnosť dlžníka - spotrebiteľa účinne upozorniť na neprijateľné zmluvné podmienky, plnenie z ktorých môže byť zahrnuté do výšky dlhu. V týchto súvislostiach poukázali aj na začatie konania Európskej komisie proti SR - Infringement č. 2012/4165, kde v závere Komisia navrhuje, aby Súdny dvor na predložené prejudiciálne otázky odpovedal tak, že Smernica Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej „Smernica 93/13/EHS“) sa má vo svetle zásady efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej úpravy, akou je v prejednávanej veci § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s ďalšími ustanoveniami právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktorá umožňuje veriteľovi vymôcť plnenie z neprijateľných podmienok tak, že vykoná záložné právo predajom nehnuteľnosti aj napriek námietkam spotrebiteľa a bez posúdenia zmluvných podmienok súdom alebo iným nezávislým tribunálom.

Okresný súd sa skutkovými, ako aj právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v plnom rozsahu stotožnil, a teda, že v prípade, ak veriteľovi nič nebráni, aby pristúpil k výkonu záložného práva, vzniká stav, ktorý by sa ťažko naprával a dotknuté by boli aj práva tretích osôb, najmä vydražiteľa. Veriteľ v zmysle § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka môže vykonať záložné právo podľa osobitného predpisu, ktorým je Občiansky súdny poriadok a následne Exekučný poriadok. Veriteľ, vzhľadom na to, že navrhovatelia nemali námietky proti súdному výkonu záložného práva, nebude predbežným opatrením nijako ukrátený, len sa mu zúži okruh spôsobov výkonu záložného práva.

Vzhľadom na uvedené súd návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, pričom rozhodnutie v zmysle ust. § 76 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p“) neobsahuje ďalšie odôvodnenie.

Proti rozhodnutiu okresného súdu podal včas odvolanie odporca 1/ a navrhol uznesenie okresného súdu zmeniť tak, aby súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Konštatoval, že predbežné opatrenie má len dočasný charakter a musí mať vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom súdneho konania o veci samej. Základným predpokladom pre nariadenie predbežného opatrenia by mala byť potreba dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi konania, pričom musí ísť o stav, ktorý neznesie odklad. Je treba preukázať naliehavosť, potrebnosť dočasnej úpravy. Aj keď súd nemusí zistiť všetky skutočnosti potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, dodržať formálny postup stanovený na dokazovanie, je nevyhnutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Podľa jeho názoru, ani v prípade, ak súd v rozhodnutí určí, že predmetná zmluva obsahuje neprijateľné podmienky, toto rozhodnutie by nespôsobilo zánik pohľadávky a ani zánik záložného práva. Rozhodnutie vo veci samej sa žiadnym spôsobom nedotkne existencie záložného práva k predmetu dražby. V danom prípade neexistuje žiadny zákonný dôvod a ani žiadna naliehavá potreba odôvodňujúca dočasnú úpravu pomerov medzi účastníkmi, nakoľko výsledok konania vo veci samej nebude mať žiadny vplyv na existenciu zabezpečenej pohľadávky odporcu 1/ a ani na existenciu jeho záložného práva, a teda ani na budúci výkon záložného práva. Nestotožnil sa s argumentom navrhovateľov, že zmluva mala obsahovať aj údaj o výške RPMN, nakoľko zmluva nie je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o spotrebiteľských úveroch“). Neobstojí ani argument ohľadne inkorporačnej doložky, nakoľko určitá časť obsahu zmluvy s odkazom na obchodné podmienky vyplýva zo Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj Zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a Občianskeho zákonníka, pričom uvedené potvrdzuje aj konštantná judikatúra. Tiež namietal, že navrhovatelia nezdôvodnili neprijateľnosť zmluvných podmienok v návrhu. Žiadne ustanovenie zmluvy neobsahuje neprijateľnú podmienku, ktorá by spôsobila nerovnováhu v zmluvnom postavení zmluvných strán, dáva im rovnaké zbrane a možnosti na uplatnenie svojich nárokov. Dohodu o povinnosti navrhovateľa v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru uhrádzať poplatok za správu úveru, ako i spracovateľský poplatok, nemožno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ani plnenie na jej základe za právom nedovolené alebo

odporujúce dobrým mravom. V čase uzavretia zmluvy nebola takáto podmienka uvedená vo výpočte nekalých podmienok v prílohe Smernice 93/13/EHS, vo výpočte neprijateľných podmienok v § 53 OZ a ani nespĺňa pojmové znaky generálnej klauzuly neprijateľnej podmienky. Poplatok za správu úveru predstavuje cenu za plnenie služieb klientovi, napr. zasielanie informácií ohľadom úveru, sprístupnenie elektronickej služby internetbanking a vykonávanie inkasa splátok úveru. V sume poplatku je zahrnutá aj náhrada nákladov banky za administratívne úkony, ktoré je banka povinná vykonávať. Uplatňovanie poplatku je v súlade s právnymi predpismi a pri jeho uplatňovaní sa prihliada na zásady ochrany spotrebiteľa. Existenciou, zverejnením a sprístupnením Sadzobníka poplatkov si odporca 1/ splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch. Podľa názoru odvolateľa prípravou dražby, vykonaním úkonov smerujúcich k vykonaniu dražby, vrátane vypracovania znaleckého posudku nedochádza k bezprostrednému ohrozeniu práva navrhovateľov. Návrh navrhovateľov je treba považovať za nedôvodný a motivovaný výlučne snahou o oddialenie výkonu záložného práva.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Podľa ustanovenia § 102 ods. 1 O. s. p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä aby nenakladal s určitými vecami alebo právami, niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal (§ 76 ods. 1 písm. e/, f/ O. s. p.).

Nariadenie predbežného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. Ide o inštitút, pri ktorom prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení; jeho základnou funkciou je dočasne upraviť pomery účastníkov, pričom nárok (prípadne právo) nemusí byť nepochybne preukázaný, musí však byť osvedčený. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Všeobecne možno potrebu dočasnej úpravy akceptovať za stavu, ak sa bez jej existencie vzťahy, ktorých úprava má byť predmetom predbežného opatrenia, stali neudržateľné, príp. výkon práv a povinností jednotlivými stranami vyplývajúci z týchto vzťahov by bez dočasnej právnej úpravy vykazoval znaky zrejmej nevyváženosti (bol zrejme nespravodlivý).

Odvolací súd sa oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Brezno sp. zn. 6C/224/2013 a zistil, že navrhovatelia sa podaným návrhom domáhajú, aby súd určil, že Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX, ktorá bola uzavretá medzi navrhovateľmi 1/ a 2/ ako záložcami a odporcom 1/ ako záložným veriteľom, je v časti výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou neplatná. Zároveň navrhované predbežné opatrenie je predbežným opatrením po začatí konania vo veci samej (§ 102 ods. 1 O. s. p.) a smeruje k tomu, aby súd uložil odporcovi 1/ povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území T. T., obec T. T., okres F., vedené na LV číslo XXX Katastrálnym úradom Banská Bystrica, Správou katastra F. ako pozemky registra „C“ parcelné č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m²; parcelné č. XXX, záhrady o výmere XXX m² a stavba - rodinný dom, súpisné číslo XXX stojaci na parcele č. XXX až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

V prejednávanej veci odvolací súd v prvom rade skúmal dôvodnosť (skutkový a právny základ) predmetného návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd správne vychádzal z premisy osvedčených najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodiť nutnosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov. Je nesporné, že účelom návrhu navrhovateľov na nariadenie predbežného opatrenia bolo zachovanie existujúceho faktického a právneho stavu vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam. Tento účel vyplýva z dôvodnej a oprávnenej obavy, aby eventuálnou realizáciou výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou zo strany odporcu 1/ nedošlo k nezvratiteľnému následku alebo k stavu, ktorý by bol zvrätiteľný len s neprimeraným úsilím a nákladmi, resp. s veľkými obtiažami. V týchto súvislostiach treba uviesť, že ochrana, ktorá sa vlastníčkovi zaručuje v

čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, smeruje voči akejkolvek inej osobe (t. j. aj voči záložnému veriteľovi), ktorá by v neprípustnej miere či rozsahu zasahovala do atribútov vlastníckeho práva vlastníka. Je bezdôvodná odvolacia námietka odvolateľa, že výsledok konania vo veci samej nebude mať žiadny vplyv na existenciu zabezpečenej pohľadávky odporcu 1/ (existenciu záložného práva), a teda ani na budúci výkon záložného práva. Je pravdou, že právny vzťah k predmetným nehnuteľnostiam sa rozhodnutím vo veci samej nezmení - predmetné záložné právo bude existovať naďalej, spornosť veci spočíva však práve v určení spôsobu výkonu záložného práva, teda či výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou je zákonný, v súlade s ústavným právom. Je zrejmé, že medzi navrhovaným predbežným opatrením a požadovaným rozhodnutím vo veci samej je vecná súvislosť. Znamená to, že nárok, ktorému sa má predbežným opatrením poskytnúť dočasná ochrana, bude s konečnou platnosťou vyriešený v konaní o veci samej.

Argumentácia odvolateľa, že na existenciu pohľadávky a s ňou súvisiaci výkon záložného práva nemá vplyv, že súčasťou predmetnej zmluvy o splátkovú úveru sú neprijateľné zmluvné podmienky (pričom odvolateľ existenciu týchto neprijateľných podmienok odmieta) porušujúce ochranu práv spotrebiteľa (absencia RPMN v zmluve, inkorporačná doložka, poplatok za správu úveru ako i spracovateľský poplatok) je tiež bez právnej relevancie nielen vzhľadom na štádium konania, ale predovšetkým vzhľadom na samotný petit žaloby. Treba tiež uviesť, že nie je možné v tomto štádiu konania posudzovať eventuality úspech navrhovateľov v konaní (predbežným opatrením nie je prejednaný konečný výsledok sporu), a teda či Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX, ktorá bola uzavretá medzi navrhovateľmi ako záložcami a odporcom 1/ ako záložným veriteľom, je v časti výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou neplatná a či je potrebné relevantne posúdiť z hľadiska kritérií spotrebiteľského práva vrátane práva Európskej únie (ktoré venuje problematike ochrany spotrebiteľa mimoriadnu pozornosť) zmluvné podmienky v predmetnej zmluve o splátkovú úveru.

Odvolacie námietky nevyvracajú potrebu nariadenia predbežného opatrenia, t. j. potrebu dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi, nakoľko ide o stav, ktorý neznesie odklad. Nariadené predbežné opatrenie má za cieľ, aby do vyriešenia sporu vo veci samej, nebol zo strany odporcu 1/ realizovaný výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou k predmetným nehnuteľnostiam. Neobstoí ani argument, že návrh navrhovateľov je treba považovať za nedôvodný, motivovaný výlučne snahou o oddialenie výkonu záložného práva, nakoľko navrhovatelia navrhli súdu, aby nariadil vo veci predbežné opatrenie, ktorým uloží odporcovi v 1/ rade povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam len dobrovoľnou dražbou, pričom nenavrhli, aby zároveň súd určil odporcovi 1/ povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva iných spôsobom. Vzhľadom na podaný návrh vo veci samej, má aj odvolací súd za to, že nariadením tohto predbežného opatrenia nevznikne odporcovi 1/ ani tretím osobám žiadna ujma, pričom nariadený rozsah predbežného opatrenia je primeraný vyššie uvedenému sledovanému legitímnemu účelu, nakoľko bol len zúžený okruh spôsobov výkonu záložného práva - konkrétne výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou, nie výkon záložného práva samotný.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, nakoľko navrhovatelia predbežne osvedčili dôvodnosť svojho nároku ako aj existenciu bezprostredne hroziacej ujmy, aj odvolací súd má za to, že je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov konania a tým sa predišlo hroziacej ujme v majetkovej sfére navrhovateľov, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Predbežné opatrenie patrí k zabezpečovacím inštitútom civilného procesu, ktoré predpokladajú ďalší procesný postup, preto sa o náhrade trov konania spojených s týmto procesným úkonom rozhoduje až v rámci rozhodnutia vo veci samej, čo vyplýva aj z výkladu ustanovenia § 145 O.s.p.. Z uvedeného dôvodu nebolo o trovách odvolacieho konania rozhodnuté.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.